

# S. Sayısı : 106

## Subaylar Heyetine mahsus terfi kanununun 11 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun lâyihası ve Millî Müdafaa Encümeni mazbatası (1/246)

T. C.

Başvekâlet

Munamelât Umum Müdürlüğü

Kararlar Müdürlüğü

Sayı: 71-94 6/1117

12 . IV . 1944

### Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

4273 sayılı subaylar heyetine mahsus Terfi Kanununun 11 nci maddesinin değiştirilmesi ahkkn-da Millî Müdafaa Vekilliğince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetince 6 . IV . 1944 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihasınınmesbabı mucibesıyla birlikte sunulmuş olduğunu arz ederim.

Başvekil

Ş. Saracoğlu

### Mucip sebepler lâyihası

4273 numaralı Terfi Kanununun 11. maddesinde hiç bir subay mensup olduğu sınıfın kıtasında rütbesine ait asgari müddetin üçte biri kadar fili olarak hizmet etmedikçe terfi edemez denilmiştir.

Bundan maksat subayların her rütbede rütbelerine tekabül eden kıta kademelerinde mutlaka muayyen bir müddet kıta komutanlığı yapmak suretiyle sevk ve idareye kabiliyetli ve kudretli bulunmalarını temin etmektir. Bu çok faydeli ve lüzumlu olan kıta hizmetinin yanı başında ordunun bir de çok mühim kurmay hizmetleri vardır. Kıta hizmetleri ifa edilirken kurmay hizmetlerinin de muhtel olması ve münhal kalması icabetmektedir. Harp Akademisi tahsilini tamamlamış kurmay subayların mevcudu az ve yetiştirilmeleri güç olduğu için kurmay subayların kıta hizmetlerinde mak-sattan çok uzaklaşmadan bazı istisnai muamele yapılmasına zaruret hâsıl olmaktadır.

1. Binbaşı rütbesinde asgari müddet dört sene olup bunun üçte biri olan kıta müddeti 16 aydır. Kurmay subaylar için bu rütbedeki kıta müddetinin bir sene olması kâfi görülmüştür.

2. Yarbaylar alay komutanı muavinliklerinde bulunarak alay komutanlığına sicil alacaklardır. Halbuki binbaşılar kendi rütbelerine ait tabur komutanlıklarında bulunup alay komutanlığını yapar diye sicil almış oldukları için Harp Akademisi tahsili de görmüş olan yarbay rütbesindeki kurmay subayların tekrar alay komutanlığı yapar diye sicil alacakları alay komutan muavinliklerine gönderilmiyerek kurmay hizmetlerinden alacakları siciller ile albaylığa terfileri muvafık görülmüştür.

3. Büyük komuta mevkilerine geçecek olan kurmay subayların albay rütbesindeki mevcutları daha müsait bir vaziyete girdiğinden bunların yarbay rütbesinde hazfedilen kıta hizmetleri albay rütbesinde bir sene yerine iki sene alay komutanlığında bulundurulmak suretiyle telâfi edilmesi lüzumlu görülmüştür. Bu maksatlarla işbu kanun lâyihası tanzim edilmiştir.

Millî Müdafaa Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Millî Müdafaa Encümeni

Esas No. 1/246

Karar No. 19

25 . IV . 1944

Yüksek Reisliğe

4237 sayılı subaylar heyetine massus Terfi kanununun 11 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında Millî Müdafaa Vekilliğince hazırlanıp Başvekâletten Yüksek Reisliğe sunulan ve Encümenimize havale buyurulan kanun lâyihası Millî Müdafaa Vekilliği mümessili huzuriyle müzakere ve tetkik olundu.

Kurmay subaylarından binbaşlıkların staj müddetinin bir seneye indirilmesi ve kurmay yarbayların kıta stajının kaldırılarak kurmaylık sicilleriyle terfileri ve kurmay albayların kıta stajının iki seneye çıkarılması hakkındaki mucip sebepler Encümenimizce uygun görülmüştür.

Ancak kurmay subaylarının binbaşlılık rütbesinde altı ve yarbaylıkta 4 - 5 sene belediklerine göre albay oluncuya kadar takriben on bir sene kadar bir müddet kıtadan uzak kalacaklardır. Bunun komutanlık vasfı bakımından mahsuru mucip olacağı mülâhaza edilmişse de Millî Müdafaa Vekâleti mümessilinin verdiği izahata nazaran, binbaşlıkların kıta hizmeti yapmak için, rütbedeki bekleme müddetinin sonlarına doğru ve münavebe usulüne tabi olarak kıtaya çıkarılmalarının tekarrür ettiği ve bunu tatbikatta böylece teminat altında bulunduracakları beyan edildiğine göre bu mahzur da bertaraf edilmiş olacağından lâyihanın birinci maddesinin A, B ve C fıkraları aynen kabul edilmiştir.

Lâyihanın D fıkrasındaki mühendis subayların altı ay kıta stajı yapmaları, bunların bilhassa harp zamanında asıl vazifeleri olan harp sanayii işlerinden uzak kalmaları ve bundan da harp sanayiinin mutazarrrı olabileceği

mütalâa edilmiştir. Bu mahzura mahal kalmamak için harp sanayii ihtiyacı nazarı dikkate alınarak münavebe ile yapılmakta olması ve her rütbede altı ay kıta stajı yapacak olan mühendis subayların staj müddetlerinin, harp zamanında kurmay subayların kıta stajları müssili ihtiyaca göre Başkomutanlık tarafından kısaltılması muvafık görülerek bu fıkraya (kurmay subaylar) yazısından sonra (ve mühendis subaylar) kaydı ilâve olunmak suretiyle yapılan değişikliğin düşünülen mahzurları bertaraf edeceğine kanaat hâsil olmuş ve bu fıkra bu suretle tadil edilerek madde kabul edilmiştir.

Bu tadil edilen kanunun ordudaki tatbikatı bakımından müstaceliyeti dolayısıyla lâyihanın müstaceliyetle ve takdimen müzakeresi için Umumî Heyete havalesine müsaade buyurulması zımında Yüksek Reisliğe sunuldu.

|                    |                 |                   |
|--------------------|-----------------|-------------------|
| M. M. En. Rs.      | M. M.           | Kâtip             |
| Sinob              | Ağrı            | Konya             |
| C. K. İncedayı     | H. Tuğaç        |                   |
| Bolu               |                 | Bursa             |
| Korgl. A. Alptogan |                 | Gl. A. Atlı       |
| Bursa              | Çankırı         | Diyarbakır        |
| Gl. N. Tınaz       | Dr. A. Arkan    | Gl. K. Seviçtekin |
| Erzurum            | Gaziantep       | Gümüşane          |
| Gl. Z. Soydemir    | Dr. M. Canbolat | Ş. Erdoğan        |
| Hatay              | İstanbul        | Kars              |
| Gl. E. Durukan     | Ş. A. Ögel      | Gl. H. Durudoğan  |
| Kayseri            |                 | Kırklareli        |
| N. Toker           |                 | Korgl. K. Doğan   |
| Kocaeli            | Mardin          | Muğla             |
| Gl. M. Bakû        | Dr. A. Uras     | S. Güney          |
| Siird              | Tekirdağ        | Tokad             |
| B. Türkay          | R. Apak         | S. Çelikkol       |

## HÜKÜMETİN TEKLİFİ

4273 sayılı Subaylar Heyetine mahsus Terfi Kanununun 11 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun lâyihası

**MADDE 1.** — 4273 sayılı Subaylar Heyetine mahsus Terfi Kanununun 11 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Hiç bir subay mensup olduğu sınıfın kıtasında rütbesine ait asgari müddetin en az üçte biri kadar fiili olarak hizmet etmedikçe terfi edemez. Ancak aşağıdaki fıkralarda yazılı olanlar müstesnadır.

A) Kurmay binbaşılar için işbu kıta hizmeti bir senedir.

B) Kurmay yarbayların kıta hizmeti yoktur. Evvelce yarbaylıkta kıtada hizmet etmiş olanlar albaylıkta diğer sınıf subayları kadar alay komutanlığında bulunurlar.

Kurmay subayların yarbaylıkta kurmay ödevlerinden alacakları sicil albaylığa terfi için muteberdir.

C) Kurmay albayların alay komutanlığında bulunacakları asgari müddet iki senedir.

D) Jandarma stajiyerlerinin piyade kıtalarındaki hizmetleri ve mühendis subayların kıtalardaki staj müddetleri altı aydır.

Bu müddetler kurmay subaylar için harpte hâsıl olacak ihtiyaca göre Başkomutanlıkça lüzumu kadar azaltılabilir.

Teğmen ve üstteğmen rütbesinde olan havacı subayların terfileri için rütbelerine mahsus asgari müddetin hesabında kara ve hava sınıfları kıtalarında yapacakları hizmet müddetlerinin mecmuu bilfiil kıta hizmetinden sayılır.

Sihhi raporlarla veya okulca tasdik edilen gayretine rağmen uçuculuk ve makinistlikteki istidatsızlığı dolayısıyla hava sınıfından başka sınıfa nakledilenler bu sınıftaki terfi şartlarını tamamladıktan sonra emsali nasıplıların terfi tarihinden itibaren terfi ettirilirlir.

Bilfiil uçucu olup sihhi durumları sebebiyle veya yıpranarak uçuculuk kudretini kaybeden veya uçucu kıta komutanlığında inkişaf edemeyeceği siciliyle anlaşılan hava subaylarıyla mevcut hava makine subayları, hava kadrosu dahilindeki faal kıta veya yer hizmetlerinde üstlerinden aldıkları veya alacakları siciller üzerine ve kara ordusu emsali nasıpları geçme-

## MİLLÎ MÜDAFAA ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

4273 sayılı Subaylar Heyetine mahsus Terfi Kanununun 11 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun lâyihası

**MADDE 1.** — 4273 sayılı Subaylar Heyetine mahsus Terfi Kanununun 11 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Hiç bir subay mensup olduğu sınıfın kıtasında rütbesine ait asgari müddetin en az üçte biri kadar fiili olarak hizmet etmedikçe terfi edemez. Ancak aşağıdaki fıkralarda yazılı olanlar müstesnadır.

A) Kurmay binbaşılar için işbu kıta hizmeti bir senedir;

B) Kurmay yarbayların kıta hizmeti yoktur. Evvelce yarbaylıkta kıtada hizmet etmiş olanlar albaylıkta diğer sınıf subayları kadar alay komutanlığında bulunurlar.

Kurmay subayların yarbaylıkta kurmay ödevlerinden alacakları sicil albaylığa terfi için muteberdir

C) Kurmay albayların alay komutanlığında bulunacakları asgari müddet iki senedir;

D) Jandarma stajiyerlerinin piyade kıtalarındaki hizmetleri ve mühendis subayların kıtalardaki staj müddetleri altı aydır.

Bu müddetler kurmay subaylar ve mühendis subaylar için harpte hâsıl olacak ihtiyaca göre Başkomutanlıkça lüzumu kadar azaltılabilir.

Teğmen ve üstteğmen rütbesinde olan havacı subayların terfileri için rütbelerine mahsus asgari müddetin hesabında kara ve hava sınıfları kıtalarında yapacakları hizmet müddetlerinin mecmuu bilfiil kıta hizmetinden sayılır.

Sihhi raporlarla veya okulca tasdik edilen gayretine rağmen uçuculuk ve makinistlikteki istidatsızlığı dolayısıyla hava sınıfından başka sınıfa nakledilenler bu sınıftaki terfi şartlarını tamamladıktan sonra emsali nasıplıların terfi tarihinden itibaren terfi ettirilirlir.

Bilfiil uçucu olup sihhi durumları sebebiyle veya yıpranarak uçuculuk kudretini kaybeden veya uçucu kıta komutanlığında inkişaf edemeyeceği siciliyle anlaşılan hava subaylarıyla mevcut hava makine subayları hava kadrosu dahilindeki faal kıta veya yer hizmetlerinde üstlerinden aldıkları veya alacakları siciller üzerine ve kara ordusu emsali nasıplıların geçmemek

Hü.

M. M. E.

mek şartıyla terfi ederler.

Sınıfında kadro mucibince rütbesinin mukabil kıta bulunmayan subayların terfileri üstlerinden alacakları siciller üzerine yapılır. Harp Akademisi ve Yüksek Levazım Okulu tahsilinde bulunan subaylarla kurmay stajiyerleri ve kurmay subaylarının Akademiye ve Yüksek Levazım Okuluna gireceklerinde bu okula girmezden evvel tahsil esnasında ve tahsilden sonra memur edilecekleri muhtelif muharip kıta komutanlıklarındaki ve levazım için kıta sayılan yerlerdeki hizmetleri dahi esas sınıfları kıta hizmetlerinden sayılır.

Yardımcı sınıflar mensuplarından Harp Akademisini muvaffakiyetle bitirenler piyade sınıfına nakledilirler. Bu nakilden evvel yardımcı sınıf kıtalarında geçen hizmetleri kıta hizmetinden sayılır. Ancak terfi için piyade sınıfında bir sicil müddeti bulunup muvafık sicil almak şarttır.

Mütehassıs tabip ve veteriner ve kimyagerlerin hastanelerle bakteriyolojihane ve serolojihanelerdeki ihtisas hizmetleri kıta olarak kabul edilir. Harp sanayii ve harita sınıflarına mensup subaylar sınıflarına ait kadro dahilinde üstlerinden alacakları siciller üzerine terfi ederler. Ancak birinci fıkrada yazılı kıta subaylarından başka aynı fıkradaki emsali nasıplarından evvel terfi edemezler.

**MADDE 2.** — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

**MADDE 3.** — Bu kanunun hükmünü icraya Millî Müdafaa Vekili memurdur.

6 . IV . 1944

|               |                  |                 |
|---------------|------------------|-----------------|
| Bş. V.        | Ad. V.           | M. M. V.        |
| Ş. Saracoğlu  | R. Türel         | A. R. Artunkal  |
| Da. V.        | Ha. V.           | Ma. V.          |
| H. Uran       | N. Menemencioğlu | F. Ağralı       |
| Mf. V.        | Na. V.           | İk. V.          |
| Yücel         | S. Day           | F. Sirmen       |
| S. İ. M. V.   | G. İ. V.         | Zr. V.          |
| Dr. H. Alataş | S. H. Ürgüblü    | Ş. R. Hatipoğlu |
| Mü. V.        |                  | Ti. V.          |
| A. F. Cebesoy |                  | C. S. Siren     |

şartiyle terfi ederler.

Sınıfında kadro mucibince rütbesinin mukabil kıta bulunmayan subayların terfileri üstlerinden alacakları siciller üzerine yapılır. Harp akademisi ve Yüksek levazım okulu tahsilinde bulunan subaylarla kurmay stajiyerleri ve kurmay subaylarının Akademiye ve Yüksek Levazım okuluna gireceklerinde bu okula girmezden evvel tahsil esnasında ve tahsilden sonra memur edilecekleri muhtelif muharip kıta komutanlıklarındaki ve levazım için kıta sayılan yerlerdeki hizmetleri dahi esas sınıfları kıta hizmetlerinden sayılır.

Yardımcı sınıflar mensuplarından Harp akademisini muvaffakiyetle bitirenler piyade sınıfına nakil edilirler. Bu nakilden evvel yardımcı sınıf kıtalarında geçen hizmetleri kıta hizmetinden sayılır. Ancak terfi için piyade sınıfında bir sicil müddeti bulunup muvafık sicil almak şarttır.

Mütehassıs tabip ve veteriner ve kimyagerlerin hastanelerle bakteriyolojihane ve serolojihanelerdeki ihtisas hizmetleri kıta olarak kabul edilir. Harp sanayii ve harita sınıflarına mensup subaylar sınıflarına ait kadro dahilinde üstlerinden alacakları siciller üzerine terfi ederler. Ancak birinci fıkrada yazılı kıta subaylarından başka aynı fıkradaki emsali nasıplarından evvel terfi edemezler.

**MADDE 2.** — Hükümetin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

**MADDE 3.** — Hükümetin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.